

1. Hoezo angst voor de dood?

'Nu jaagt de dood geen angst meer aan', dat zullen we straks zingen, na de preek. Waarom jaagt de dood geen angst meer aan? Omdat 'alles, alles is voldaan'. Omdat Jezus voor onze zonden gestorven is, en het weer goed is tussen God en ons. Wie gelooft in Jezus Christus, heeft eeuwig leven!

Maar nu een vraag: hoe zit het eigenlijk met die angst voor de dood? Het dagblad Trouw heeft laatst een groot onderzoek gedaan naar de manier waarop Nederlanders omgaan met het levenseinde. Wat blijkt? Van de niet-religieuze Nederlanders - dat is de meerderheid van de bevolking, 55 procent - geeft de helft aan euthanasie te overwegen, als het zover is. Nog eens éénderde zegt misschien euthanasie te overwegen. Bij de religieuze Nederlanders liggen die percentages lager. Als je euthanasie overweegt, dan haal je dus bewust de dood naar je toe. Blijkbaar ben je dan niet zo bang voor de dood. Soms denk ik weleens: het lijkt wel alsof de angst voor de dood verdwenen is. Dat de dood een vriend geworden is, als jij vindt dat het genoeg geweest is.

Daar is trouwens óók onderzoek naar gedaan, naar de varag hoeveel mensen bang zijn voor de dood. Dat is gebeurd in opdracht van SIRE, de Stichting Ideële Reclame, en wat blijkt? Van de totale bevolking is ongeveer éénderde bang voor de dood. Tweederde dus niet. Misschien ebt de angst voor de dood wel meer en meer weg, naarmate meer mensen seculier zijn, en niet meer geloven. Dus ook niet in een leven na de dood.

Als christenen hebben we misschien weleens de neiging om te zeggen tegen onze tijdgenoten die niet geloven: 'Geloven is iets geweldigs, want dan hoef je niet meer bang te zijn voor de dood.' Maar steeds vaker zal de ander ons glazig aankijken en zeggen: 'Ja, maar... dat ben ik ook niet!'

En toch is er ook een andere kant. Ik noemde net SIRE, dat heeft vorig jaar een campagne gevoerd om mensen méér met elkaar in gesprek te brengen over de dood. Want wat blijkt daaruit? Heel veel mensen praten er overheen. Met allerlei dooddoeners wordt het gesprek op iets anders gebracht. Als iemand iets zegt over zijn of haar dood, dan zegt een ander: 'Kom, kom, niet zo somber, jij gaat toch nú nog niet dood?' of: 'Nou, zullen we het nu over iets gezelligs gaan hebben?' De grote meerderheid van de bevolking loopt met een boog om de dood heen. Die campagne was er niet voor niets. De vraag is dan: zijn mensen wel zo stoer als ze zeggen? Je bent niet bang voor de dood, maar ondertussen durf je er niet over te praten...

2. De Bijbel vertelt het eerlijke verhaal

In de Bijbel gaat het wél over de dood. En ook over de angst daarvoor. We hebben dat hoofdstuk gelezen uit de brief aan de Hebreëën, hoofdstuk 2. Wie die brief heeft geschreven, dat weten we niet. Het staat er niet in. Wel weten we dat de brief gericht is aan Joodse gelovigen in Jezus. Wij zouden nu zeggen: aan Messiasbelijdende Joden. Eigenlijk is deze brief een preek, één lange preek. En waar gaat die preek over? Jezus wordt vergeleken met de hogepriester in de tempel. Er worden allerlei verbanden gelegd tussen Oude en Nieuwe Testament. Het is echt een prachtige brief. Ik kan je aanraden om deze brief een keer helemaal, in één keer te lezen. Als je dat doet in een toegankelijke vertaling, de *Bijbel in Gewone Taal of Het Boek*, dan kun je in één keer doorlezen en dan zie je de grote lijnen. De schrijver maakt heel duidelijk dat al die lijnen uit het Oude Testament samenkomen bij Jezus. En hij heeft ook een belangrijke oproep. Die oproep is: 'Hou vol! Verslap niet in je geloof! Raak niet achterop!' En de schrijver zegt dat met héél veel ernst. Hij waarschuwt ervoor dat je verloren kunt gaan, en hij roept op, met veel passie, om trouw te blijven aan Jezus.

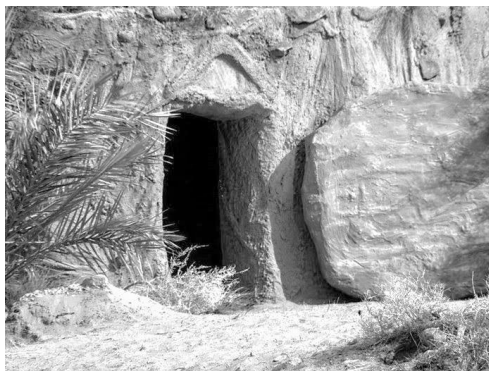
Hier, in hoofdstuk 2, gaat het over de dood, in vers 14 en 15. De schrijver heeft net uitgelegd dat Jezus op aarde gekomen is als Mens onder de mensen, omdat God Zijn kinderen - dat zijn wij, mensen - wil redden en laten delen in Zijn heerlijkheid en in Zijn luister. Dus: om mensen te redden werd God Mens, in Jezus. En dan staat er in vers 14 en 15: 'Omdat die kinderen mensen zijn

van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij, om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel, en zo allen te bevrijden die door hun angst voor de dood hun leven lang in slavernij verkeerden.'

Dus Jezus werd Mens om te sterven. En waarom stierf Hij? Om door Zijn dood de macht van de dood te breken. Om af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel. En hóé heeft Jezus met hem afgerekend? Door op te staan! Door de dood van binnenuit open te breken.

De schrijver vergelijkt het met slavernij. Wij als mensen zaten gevangen in slavernij. En Jezus is naar ons toe gekomen, Hij is in onze huid gekropen om ons te bevrijden, om ons los te maken. Wat is dat voor slavernij? Op welke manier zijn wij slaven van de dood? Weet je, een slaaf, een tot slaaf gemaakte, móét

gehoorzamen aan zijn of haar meester. De slaaf wordt gedwongen, met geweld. Hij wordt onder de duim gehouden. En zo worden wij onder de duim gehouden door de dood. De dood heerst over ons, en beheerst ons leven, jaagt ons angst aan zoals een slavendrijver dat doet. Je bent een gevangene van de dood, je kunt niet onder zijn knoet uit. En dat bepaalt heel je leven. Je

leven is een doodlopende weg. En je kunt hopen dat die doodlopende weg nog even verder loopt, maar vroeg of laat is er een muur, het houdt op.

Is dat erg? Nou, er zijn dus heel wat mensen die zeggen: 'Nee. Dood is dood. Dan ben ik verdwenen.' Ik denk dat een jaar of vijftig geleden veel mensen in hun achterhoofd nog wel het idee hadden dat er na de dood een laatste oordeel zou zijn. Ook mensen die de kerk allang de rug hadden toegekeerd, hadden toch nog zo'n zeurend gevoel van binnen: 'Gaaf het wel goed met me, na de dood?' Maar nu is dat bij grote delen van de bevolking helemaal weg. Er is niks na de dood. Dus ja, waar zou je bang voor zijn? En als er wel iets is? dan is het alleen maar iets moois, met een hoop licht en zo.

Kijk, wat er vóór de dood gebeurt, de lijdensweg aan het einde van je leven, daar zijn veel mensen wel bang voor. Niet voor niets overwegen zóveel mensen euthanasie. Maar na de dood? Als er niks is, dan hoef je toch niet bang te zijn?

Inderdaad, als er niks is... Maar de Bijbel is een eerlijk boek. De Bijbel spreekt wél over een oordeel. Zelfs ook in dit hoofdstuk. Vers 2 en 3: daar gaat het over de wet van God, de tora, gegeven aan Israël op de berg Sinaï. Die wet van God werd via de engelen aan Mozes gegeven, zo staat dat bijvoorbeeld in Handelingen 7: 53. En nu zegt de schrijver van de Hebreëënbrief hier, in vers 2: 'Want als het door engelen gesproken woord (de tora) al zo veel rechtskracht bezat dat op elke overtreding en ongehoorzaamheid een rechtmatige straf volgde, hoe zullen wij dan aan die straf ontkomen wanneer we geen acht slaan op de grote redding die begonnen is met de woorden van de Heer (de Here Jezus), en die voor ons bevestigd werd door hen die deze woorden hebben gehoord (de apostelen)?'

Oftewel: God velt een oordeel. Als je je niet hield aan de tora, werd je al gestraft, laat staan als je je niet houdt aan de woorden van Jezus!

Jezus heeft er vaak over gesproken: er is inderdaad een laatste oordeel, als God scheiding maakt tussen de schapen en de bokken, lees het maar na in Mattheüs 25. En als je dus geen angst hebt voor de dood omdat je denkt dat er tóch niks is, dan heb je wel rust, maar het is een valse rust!

Denk bijvoorbeeld maar aan al die mensen die in de jaren '50 en '60 met asbest hebben gewerkt. Misschien u ook wel. Niemand wist dat asbest gevaarlijk was. Het werd gezien als het ideale isolatiemateriaal. Brandwerend, geweldig. Totdat later bleek dat je er doodziek van kunt worden. Valse rust was het.

En zo kun je elkaar ook valse rust aanpraten: 'Er is toch geen leven na de dood. En áls er iets is, is het mooi. Dus waar zou je bang voor zijn? Dat is nergens voor nodig!'

En als je wel angst hebt voor de dood? Ik heb eens even gezocht op internet naar adviezen: wat moet je doen als je angst hebt voor de dood? (1) Praat erover. (2) Doe ontspanningsoefeningen. (3) Als het heel erg is: ga naar de huisarts, die verwijst je dan wel door naar een psychiater of een psychotherapeut. Ontstellend oppervlakkig...

3. Gods antwoord op onze angst voor de dood: Pasen!

Vandaag vieren wij Góds antwoord op onze doodsangst. Zijn antwoord is: Pasen! De opstanding van Zijn Zoon! Jezus is gekomen om de onoverwinnelijke dood voorgoed van zijn troon te stoten. Jezus heeft de dood vastgepakt en als een lat over Zijn knie gelegd en voorgoed geknakt. Paulus roept het uit in 1 Korinthe 15: 'Dood, waar is je prikkel? Graf, waar is je overwinning?' Het graf, daar in Jeruzalem, heeft het nakijken! Jezus leende een ezel om Jeruzalem binnen te rijden. Jezus leende een bovenzaal om daar het Heilig Avondmaal te vieren. En Jezus leende een nieuw, mooi rotsgraf, om daar amper drie dagen in te liggen. Meer was niet nodig!

Gods antwoord op onze angst voor de dood is de vernietiging van de dood zelf! Jezus is heel bewust Mens geworden, God in menselijke gestalte. En om ons te laten delen in Zijn luister, zegt Hebreëen 2: 10, 'vond God het passend om de Grondlegger van onze redding', dat is Jezus, 'door het lijden heen naar de uiteindelijke volmaaktheid te voeren.' Jezus heeft gedeeld in óns verdriet. Hij heeft óns lijden doorgemaakt, Hij is één met ons geworden.

Hij 'schaamt Zich er niet voor' om ons 'broers en zussen te noemen', zie je dat, in vers 11? Zo is Hij binnengegaan in ónze dood, de dood die wij verdienen. En Hij is naar buiten gekomen mét ons állemaal! Iedereen die gelooft in Hem, die vertrouwt op Hem, heeft eeuwig leven! Dát is Pasen! Dat is de boodschap van Pasen! Zó breekt God Zelf onze doodsangst af, steen voor steen. En ik heb het in de praktijk al zó vaak mogen zien, dat mensen die gingen sterven het zeiden: 'Ik ga naar God, het is goed! Ik vertrouw op Hem!'

Is dat altijd zo? Nee, dat is niet altijd zo. De dood wordt in de Bijbel ook nog de 'laatste vijand' genoemd. Soms is die rust er niet meteen. Maar elke pastor zal je kunnen vertellen over de stervensgenade die God geeft: als het zover is, dat er rust kómt, vrede, uitzicht op het eeuwige leven. En soms zie je het in de ogen van mensen, als ze gaan sterven, dat ze iets zien, iets heel moois, dat ze al over de grens mogen kijken, naar het land waar alles goed is, alles volmaakt.

'Nu jaagt de dood geen angst meer aan, want alles, alles is voldaan.' De enige die échte rust kan geven, in plaats van valse rust, is Jezus Christus. De enige die ons écht kan bevrijden van de slavernij van de dood, is het Lam van God, dat Zelf de dood in ging voor ons. Hij heeft Zich door de dood laten overweldigen, en juist zó heeft Hij de dood verslagen!

Op deze Tweede Paasdag vieren we het leven, eeuwig leven. We zingen, we jubelen. Wat heerlijk dat er een Tweede Paasdag is! En dat we vandaag nog weer deze dienst hebben, als beide gemeenten samen. Eén Paasdag is gewoon te weinig. Daarin kun je je liefde niet kwijt, daarin kun je je lofzang niet kwijt!

En tegelijk móeten we elkaar ook diep in de ogen kijken en het tegen elkaar zeggen: bén je wel daadwerkelijk geborgen in Jezus? Heb je jezelf helemaal aan Hem toegewijd? Of heb je dat half gedaan, of een beetje, of af en toe? Is het nog lauw bij je van binnen? Vlucht dan naar Jezus, zoek Hem in je gebed, geef je over aan Hem, belijd al je zonden, bréék ook met de zonde en volg Jezus na! Want die vrede van Christus, die is óók voor jou! Geen valse vrede, maar échte vrede.

4. Wie leeft met Jezus, kan de dood recht in de ogen kijken

En als je leeft met Jezus Christus, dan kun je dus de dood in de ogen kijken. Al zou je toch bang zijn, je kunt hem recht in de ogen kijken, vol vertrouwen op je Heer en Heiland.

23 jaar geleden, in het jaar 2000, ging de Nobelprijs voor de vrede naar de president van Zuid-Korea: Dr. Kim Dae-Jung. Hij leeft nu niet meer, hij is in 2009 overleden, 85 jaar oud. Kim Dae-Jung heeft zich als president enorm ingezet voor vrede, vooral vrede met Noord-Korea. Maar voordat hij president werd, was hij een strijder voor mensenrechten. Jarenlang waren in Zuid-Korea dictators aan de macht, vreselijke heersers. Kim Dae-Jung vocht voor mensen. Hij werd aan alle kanten bedreigd. Kim Dae-Jung heeft daarover verteld. Hij zei in een toespraak: 'Mijn gezin en ik kwamen door de moeilijke tijden heen door ons vasthoudende vertrouwen op God en ons vaste geloof in de democratie.' Twee keer heeft het regime geprobeerd om hem te vermoorden. En twee keer mislukte het. De eerste keer was in 1973. Kim

vertelde daarover tijdens een toespraak in Washington, voor het Amerikaanse congres. Hij zei dit: 'In 1973 werd ik in Tokyo ontvoerd en meegenomen naar een schip. Gebonden en gekneveld stond ik op het punt overboord gegooid te worden. Maar, zoals alleen iemand die aan de deur van de dood geklopt heeft kan weten, zag ik Jezus Christus naast mij staan. Ik bad voor mijn leven. En ik geloof waarachtig dat God mij gered heeft. Op dat moment vloog er een vliegtuig over het schip en dat zorgde ervoor dat mijn overweldigers mij niet overboord gooiden. Later hoorden wij dat

het vliegtuig tussenbeide kwam vanwege informatie vanuit de Verenigde Staten.'

Als je leeft met Jezus mag je het weten: wanneer je de dood in de ogen kijkt, staat Hij naast je. Hij laat je niet los. Want Hij heeft op Pasen de dood van zijn kracht beroofd. Hij is de grote Overwinnaar, die leeft en regeert voor altijd en eeuwig. Hij heeft voorgoed afgerekend met de heerser over de dood, de duivel. Hij is gekomen om ons te bevrijden van de slavernij waarin de angst voor de dood ons had opgesloten.

Pasen betekent: vrijheid! Een ópen toekomst. Ruimte! Geen doodlopende weg, maar een leven vol vreugde, een eeuwigheid vol blijdschap. Praat er maar gerust over! SIRE heeft gelijk! Praat maar over de dood, en praat er niet overheen. Maar kijk er wél overheen, want Pasen zet je héle leven in een ander licht. Bij alles wat je doet kun je je afvragen: is het tijdelijk? Of heeft het eeuwigheidswaarde? Een heleboel dingen kun je terzijde schuiven: niet meer belangrijk! Of je wel leuk overkomt, en of je wel genoeg spullen hebt, en of je wel álles uit dit leven haalt. Niet meer belangrijk! En spullen: je kunt een heleboel wegdoen! In Vaderhuis met de vele woningen heb je dat allemaal niet nodig. Je woning is helemaal gestoffeerd, daar hoe je niet bang voor te zijn. Je kunt héél veel ballast kwijt, en je kunt rustig ontspullen. Doe maar weg! En besteed je tijd en energie aan wat er wél toe doet: aan ménsen, mensen die jou nodig hebben, mensen met een ziel voor de eeuwigheid. Geef je zorg aan hen, en laat Jezus je zó bezig vinden als Hij terugkomt.

Pasen, wat een heerlijk feest! Feest van bevrijding, geen doodsangst meer! Jezus Christus, Heer en Verlosser, lof zij U tot in alle eeuwigheid!

Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, renevanloon@samaritaan.org

Bronnen:

<https://krant.trouw.nl/titles/trouw/8321/publications/1829/pages/4>

<https://sire.nl/wp-content/uploads/2022/02/infographic-de-dood.png>

https://web.archive.org/web/20210620211634if_/https://home.solcon.nl/langeveld2/keerpunt/d/dae-jung-kim-president-korea.htm

<https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2000/dae-jung/lecture/>